

## Duhovky

3. října 2016 v 16:19

Jako duhovky jsou označovány nejstarší mince, které na území střední Evropy razil keltský kmen Bójů zhruba od přelomu 4. a 3. století před Kristem. Duhovky se jim novodobě říká proto, že se podle lidové tradice nacházely na místě, kde se po dešti země dotkla duha.

Mince byly Kelty raženy původně podle řeckých předloh - statérů Alexandra Makedonského. Bójský mincovní systém byl bimetalický a sestával ze zlatého statéru o hmotnosti cca 7,5g. a jeho dílů - třetin (~2,7g.), osmin (~1g.) a čtyřadvacetin (~0,35g.) a stříbrných obolů o hmotnosti cca 0,7 - 0,4g..

Také obrazově se alespoň zpočátku inspirovaly bójské ražby v makedonských mincích. Nejstarší statéry nesou obraz hlavy bohyně Athény s koryntskou přilbou na jedné straně a na druhé stojící postavu okřídlené bohyně Niké. Jen o málo mladší ražby mají podobný lícni obraz, ale na rubu je bohyně Athéna Alkis (Alkidemos) s kopím a štítem ve zbroji. Tyto motivy, zprvu dosti podobné řeckým předlohám byly postupně barbarizované = hrubly a vytrácely se detaily, až se z obrazu hlavy v přilbě stal prakticky hladký hrbol a na rubu se pak střídaly již ryze bójské motivy - nejčastěji srpek s dostředními čarami, zpravidla označovaný jako mušlový motiv (odtud mušlové statéry), dvojice oválů s klikátkou, trojúhelník s paprsky nad řadou/řadami kuliček a pod. Nejčastějším motivem stříbrných obolů byl hladký hrbol, později hlava na jedné straně a kůň na straně druhé.

Mince Keltové razili ve svých výrobně-obchodních centrech, později transformovaných v opevněná oppida. Asi nejznámějším v Čechách jsou Stradonice u Berouna, na Moravě asi Němčice nad Hanou. Bójské mince byly ražené unikátní technologií, kdy se přesně odvážené množství kovu nasypalo do důlků v hliněných destičkách, kde se kov natavil za pomoci dřevěného uhlí a dmuchavky a do nataveného kovu bylo otištěno razidlo. Z archeologických výzkumů jsou známa jak výjimečně dochovaná razidla, tak četnější zlomky destiček s důlky, ve kterých byla materiálovými analýzami prokázána přítomnost mikroskopických kapek zlata.

V roce 1771 byl v Podmoklech na královéhradecku nalezen jeden z největších pokladů zlatých keltských mincí. Rozvodněný potok zde vyplavil bronzový kotel s asi 50kg bójských duhovek. Zprvu je nacházeli rolníci, kteří nepoznali, že jde o zlato a proto je dali dětem na hraní. Když viděl, s čím děti cvrnkají na násvi kuličky, náhodně procházející kupec, začali z lidí páčit další mince knížecí drábové a krátce na to byl objeven i celý zbytek pokladu. Celé množství zlata připadlo podle tehdejších zákonů vrchnosti a protože majitelem panství nebyl nikdo jiný, než tehdejší český zemský místodržící Karel Egon kníže Fürstenberg, byl téměř celý poklad roztaven a s mimořádným povolením Marie Terezie zmincován na knížecí dukáty Karla Fürstenberga s letopočtem 1772. Poklad byl ale před zničením prozkoumaný a popsán zakladatelem vědecké české numismatiky M. A. Voigtem a několik mincí bylo zachováno v knížecí Fürstenberské sbírce.



Starší typ mušlového bójského statéru



Osmina statéru typu Athéna-Alkis



Obol typ hlava / kůň

[Dukát K. E. Fürstenberga 1772 vyražený ze zlata z keltských duhovek z podmokelského nálezů](#)

Komentáře:

[\[1\] ortegis | E-mail | 37-48-31-176.nat.epc.tmcz.cz \(37.48.31.176\) | 27. října 2017 v 8:38](#)

Nic moc ani ty udaje moc nesedí.

[\[2\] ctymecitmak | router-taduha-nat-g.pilsfree.net \(212.79.110.134\) | 4. listopadu 2017 v 20:26](#)

[1] Trolit je módní výsadou hlupáků... Vytvoř něco lepšího - rád si počtu;-)